

Коротун С. І.,
канд. географ. наук, доцент,
завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи;
Хамуйло Ю. Ю.,
студент 4-го курсу, спец. Туризм,
Національний університет водного господарства та природокористування,
м. Рівне

СТРУКТУРА ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ ДЕМИДІВСЬКОГО РАЙОНУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Природно-заповідний фонд – це ділянки суші і водного простору, природні комплекси та об'єкти, які мають особливу природоохоронну, наукову, естетичну, рекреаційну та іншу цінність і виділені з метою збереження природної різноманітності ландшафтів, генофонду тваринного і рослинного світу, підтримання загального екологічного балансу та забезпечення фонових моніторингу навколишнього природного середовища. Саме природно-заповідний фонд є частиною рекреаційно-туристичних ресурсів території. В представленій публікації надаємо стисло характеристику природно-заповідного фонду Демидівського району Рівненської області. Площа природно-заповідних об'єктів Демидівського району становить 56,4 га, коефіцієнт заповідності району складає 0,18%, а коефіцієнт інсуляризованості – 1,0. На одного мешканця району приходить 44,5 м² природно-заповідного фонду [1; 2].

1. Орнітологічний заказник місцевого значення «Урочище Хрінники». Знаходиться на території Хрінницької сільської ради, в 1,3 км від одноіменного села, площа 1,3 га.

Територія заказника рівнинна. Заказник створений для збереження колоній сірих чапель, які тут мають чисельні гнізда на дубах-велетнях. Висота дубів 25-27 м. їх вік близько 200 років. Це ділянка старого дубово-грабового лісу, де перший розріджений ярус утворює дуб звичайний. Крім дуба, тут трапляються ще берест та граб. Всі ці деревні породи ростуть у вологій грабовій діброві із запасом деревостану 130 м³/га. Другий, більш густий ярус деревостану утворює граб з невеликою домішкою клена гостролистого. Трав'яний ярус розріджений. Його формують типові неморальні види рослин, серед яких підмаренник запашний, медунка темна копитняк європейський, фіалки дивна та Рейхенбаха, зірочник ланцетовидний, чина весняна печіночниця звичайна. На освітлених ділянках ростуть суниці лісові. Зрідка відмічене зростання сапрофітної лісової орхідеї – гніздівки звичайної (Червона книга України). З птахів, окрім чаплі, в урочищі гніздяться шпак звичайний, вільшанка, синиця велика, повзик, вівчарі і жовтобровий, зяблик, сова сіра. На водосховищі трапляються пірникоза велика, мартин звичайний та жовтоногий, кричак річковий та чорний, пастушок, лиска, курочка водяна, а також чепура велика, крижень, чирянка велика, широконоса, попелюх, які особливо чисельні міграційний період.

2. Орнітологічний заказник місцевого значення «Урочище «Вичавки». Заказник знаходиться на території Хрінницької сільської ради поблизу с. Вичавки у заплаві р. Стир, на місці колишньої торфовиробки, площа 40 га, торфовиробки місцями заповнені водою. Урочище характеризується типовою для заплави рослинністю. Це місце гніздування водоплавних птахів, зокрема качок, лиски, курочки водяної. Зустрічаються тут також ондатри та бобри.

3. Ботанічна пам'ятка природи місцевого значення «Дуб-велетень». Знаходиться на території Хрінницької сільської ради, площа 1,3 га.

Дуб-велетень має вік наближено 560 років, виділяється своєю могутністю, має висоту більше 30 м, діаметр близько 2 м. Його крона розкидиста та життєздатна. Дуб-велетень росте у розрідженому дубовому насадженні штучного походження віком 220 років. За продуктивністю це насадження III бонітету, яке зростає у вологій грабово-дубовій діброві із запасом деревостану 100 м³/га. Дубово-грабові ліси, які нині оточують дуб-велетень, характеризуються двоярусним деревостаном. Перший ярус утворює дуб віком 60-70 років, є окремі дуби віком більше 100 років. Другий ярус утворює граб. У трав'яному покриві переважає підмаренник запашний та яглиця звичайна. Трапляються щитники чоловічий та шартрський, підлісник європейський, воронець колосистий, веснівка дволиста, фіалки дивна та Рейхенбаха, копитняк європейський, чина лісова. На прилеглих ділянках зустрічаються фрагменти угруповань дубово-грабових лісів барвінкових. Пам'ятка природи місцевого значення «Цар-Дуб» в урочищі є об'єктом високого ступеня туристичної привабливості.

4. Заповідне лісове урочище «Ділянка ясеневого лісу», площа 10 га. Засноване для збереження шкального масиву лісу зі сторічними деревами ясеня поблизу струмка. До складу деревостану входять також поодинокі дерева вільхи чорної, клена-явора, берези, черешні, липи серцелистої.

В розрідженому підліску трапляються ліщина звичайна та вовчі ягоди звичайні. У трав'яному покриві домінує яглиця звичайна, зустрічаються копитняк європейський, герань темна, переліска багаторічна, вороняче око звичайне. У ранньовесняній синузії домінують цибуля ведмежа та під сніжник білосніжний – занесені до Червоної книги України, анемона дібровна. Даний масив лісу є єдиним у Рівненській області місцезнаходженням рідкісного виду флори України, ендеміка Волино-Поділля та Карпат – аруму Бестера.

5. Заповідне болотне урочище «Маївка». Знаходиться на території Хрінницької сільської ради поблизу села Вичавки у лівобережній меліорованій заплаві р. Стир, площа 15 га. Територія урочища зі сходу обмежується річкою Стир, яка в цьому місці має меридіальний характер. Заповідне урочище створене для збереження водно-болотних комплексів заплави р. Стир. Тут трапляються пальчатокорінник м'ясочервоний (Червона книга України), родовик лікарський, болотне різноманіття [1; 2].

Список літератури:

1. Відділ культури та туризму Демидівської районної держадміністрації.
URL : <http://kultura-dem.at.ua>

2. Природно-заповідний фонд Рівненської області / за заг. ред. Ю. М. Грищенко. – Рівне : Волинські обереги, 2006. – 216 с.

УДК: 338.486

Мелешко К. К.

аспірант кафедри туризму і готельного господарства,
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

РОЗВИТОК ВНУТРІШНЬОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ

Туризм, згідно з даними Всесвітньої туристичної організації (World Tourism Organization, UNWTO), вважається однією з найбільш швидко зростаючих секторів економіки в глобальному, регіональному та місцевому плані.

Розвиток туризму в Україні є одним із найперспективніших напрямів для розвитку національної економіки, яка дозволить забезпечити значний внесок у вигляді нових робочих місць, збільшення надходжень та поповнення державного бюджету через сплату податків.

В умовах економічної нестабільності туристична індустрія стикається з багатьма проблемами, зокрема:

- 1) невизначеністю ринкової ситуації;
- 2) сезонною нестабільністю попиту на туристичні послуги;
- 3) жорсткою конкуренцією у галузі;
- 4) недостатністю фінансових ресурсів.

Успішність розвитку індустрії туризму визначається перш за все збалансованістю різних напрямів її розвитку. При цьому важлива роль належить інфраструктурі, яку для туристичної галузі складають комунікації, транспортні послуги, інженерні споруди, дороги, суміжні підприємства, що забезпечують доступ туристів до туристичних ресурсів [1].

Сьогодні сервіс в українській туристичній галузі поступово поліпшується. В секторі активно розвиваються малий і середній бізнес. Поступово покращується інфраструктура. Крім того, у всіх без винятку регіонах влада почала приділяти увагу туризму. Але при цьому, не всі українські туристичні міста та регіони дотримуються міжнародних стандартів надання послуг у сфері туризму.

З огляду на це фундаментальне переформатування вітчизняної туристичної галузі повинно починатися з алгоритму формування Програми розвитку внутрішнього туризму в Україні, який умовно включає вісім поступових етапів:

- 1) моніторинг стану і розвитку внутрішнього туризму в Україні;
- 2) виявлення основних груп факторів середовища, які впливають на туристичну діяльність;
- 3) визначення основних стейкхолдерів, їх градація та алгоритм взаємодії;
- 4) побудова проблемовмісної моделі внутрішнього туризму в Україні та ви значення проблемовирішальних резервів;
- 5) структурно-логічна схема побудови проблемовирішальної моделі;